

УДК 619:614.31

**ОСОБЛИВОСТІ ВЕТЕРИНАРНО – САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ПРОДУКТІВ ЗАБОЮ
ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ ПРИ ФАСЦІОЛЬОЗІ В УМОВАХ ДЕРЖАВНОЇ
ЛАБОРАТОРІЇ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ТЦ «НАГОРНИЙ РИНОК»
МІСТА ДНІПРО**

І.А. Бібен, к.вет., наук, доцент, bibenvet@ukr.net

В.В. Чоботар, магістр ветеринарної медицини

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Анотація. В роботі розглянуті питання епізоотології, ветеринарно-санітарної експертизи м'яса великої рогатої худоби, визначення якості та безпечності туш і органів при різному ступені інвазійності фасціолами.

Ключові слова: ветеринарно-санітарна експертиза м'яса, діагностика, санітарна оцінка, фасціольоз, якість, безпечність.

Вступ. Серед багаточисленних інвазійних хвороб великої рогатої худоби значне місце належить широко розповсюдженому захворюванню – фасціольозу. Фасціольоз приносить великі економічні збитки народному господарству, які складаються із кількісних втрат зв'язаних з вибраковкою внутрішніх органів і м'яса, втрат вгодованості і молочної продуктивності [1, 2].

Метою досліджень було визначення залежності якості та безпеки продуктів забою хворої на фасціольоз великої рогатої худоби, від інтенсивності інвазії.

Методи. Суть наших досліджень полягає у проведенні бактеріоскопії мазків-відбитків зі зразків м'язів та печінці від тварин хворих на різну ступінь фасціольозної інвазії та у подальших бактеріологічних дослідженнях на виявлення умовно-патогенної та патогенної мікрофлори. При дослідженні зразків ми використовували стандартний метод визначення кількості мікроорганізмів при різних ступенях розпаду м'язової тканини шляхом мікроскопії мазків-відбитків.

Матеріал для дослідження відбирали з поверхневих та внутрішніх шарів м'язової тканини від туш корів, хворих на фасціольоз та здорових тварин. При бактеріологічному дослідженні м'яса та печінки застосовували методики по виявленню бактерій роду сальмонела, кишкової палички, протей та бактерій кокової групи – стрептококів і стафілококів.

Метод виявлення сальмонел полягає у визначенні характерного росту на елективних поживних середовищах (агар Ендо, бактоагар Плоскірева, вісмут-сульфідний агар, ДЗА - диференційний агар з діамантовим зеленим (модифікований) та встановлення ферментативних і серологічних властивостей сальмонел. Метод виявлення бактерій з роду кишкової палички передбачає у визначення морфології і характеру росту на елективних середовищах до складу яких входить лактоза.

Для ідентифікації кишкової палички використовували середовище Ендо та Полоскірева, які є диференційними середовищами для бактерій даного роду. При виявленні бактерій кокової групи (стафілококи і стрептококи) визначали їх морфологію, характерний ріст на живильних середовищах і властивість коагулювати цитрат плазми крові кролика під дією ферменту.

При органолептичному дослідженні м'яса звертали увагу на зовнішній вигляд, запах і консистенцію м'язової тканини на поверхні та розрізі, на стан жиру, сухожилків, кісткового мозку і бульйону.

Результати досліджень. За 2019-2020 рр. проведено 2575 експертиз великої рогатої худоби, з яких у 85 проб виявлено фасціольоз (3,3 %). У вигляді моноінвазії фасціольоз зустрічався всього в 33,7% випадків і в 66,3 % випадків - в асоціації з іншими інвазійними агентами нематодироз (23,3 %), еймеріоз (21,5 %) і монієзіоз (11,3 %). Фасціольоз у великої рогатої худоби проявлявся значним пригніченням органів гемопоезу. У тварин, уражених фасціолами, виявляли лімфоцитоз та моноцитопенію. Кількість лімфоцитів становила $74,47 \pm 2,54$ %, що у порівнянні з показником здорових тварин ($53,0 \pm 4,10$ %) вище у 1,4 рази. Вміст моноцитів нижче у 3 рази і досягав $1,2 \pm 0,14$ % у тварин дослідної групи, тоді як у клінічно здорових становив $3,6 \pm 0,24$ %. Вміст жиру має певний вплив на калорійність м'яса. Якщо м'ясо контрольної групи містило в 100 грамах - 141 калорій, то при сильній інвазії його калорійність знизилася до 115 калорій, що в свою чергу знижує його харчову цінність. Встановлено при сильному ураженні зниження вмісту у м'ясі білка, сухої речовини і золи - 21,15; 24,4 і 0,75 %, що було відповідно, менше за контроль на 3,77; 4,5 і 0,18 %. М'ясо і паренхіматозні органи (печінка і легені), взяті від хворих фасціольозом тварин, слід рахувати небезпечним з санітарної точки зору. Бактерії групи кишкової палички, стафілококи, сальмонели виділені в пробах м'яса та печінки, відібраних від туш із середньою та сильною ступенями фасціольозної інвазії.

За досліджуваний період було утилізовано 510 кг печінки від великої рогатої худоби, отримано загального збитку на суму 28155 тис. грн.

Висновки. За досліджуваний період було утилізовано 510 кг печінки від великої рогатої худоби, що склало 7,4 % від всієї отриманої маси субпродукту. В пробах м'язової тканини та печінки, відібраних від тварин, хворих на фасціольоз, виділена патогенна мікрофлора: кишкова паличка та стафілокок – при середній ступені фасціольозної інвазії; сальмонела, кишкова паличка і стафілокок – при високій ступені інвазії. М'ясо і паренхіматозні органи (печінка, легені) взяті від хворих тварин слід рахувати небезпечним з санітарної точки зору: бактеріальне обсіменіння збільшується в залежності від ступеня ураження фасціольозом.

Бібліографічний список

1. Вимоги Європейського законодавства щодо харчових продуктів. Збірник інформаційних матеріалів. В.В. Башинський, М.П. Остапюк, О.С. Семенчук. – К.: ТОВ "Ветінформ", 2009. – 327 с.
2. Ковбасенко В.М., Розум Є.Ю. Навчальний посібник з ветеринарно-санітарної експертизи продукції тваринного та рослинного походження. Одеса, 2007. – Т.2. – С.138–170.

Abstract: During 2019-2020, 2575 examinations of cattle were performed, of which fasciolosis (3.3%) was detected in 85 samples. In the form of monoinvasion fasciolosis occurred in only 33.7% of cases and in 66.3% of cases - in association with other invasive agents nematodyrosis (23.3%), eimeriosis (21.5%) and moniesiosis (11.3%). Fasciolosis in cattle was manifested by significant suppression of hematopoiesis. Lymphocytosis and monocytopenia were found in animals affected by fasciols. The number of lymphocytes was 74.47 ± 2.54 %, which is 1.4 times higher than in healthy animals (53.0 ± 4.10 %) ($p \leq 0.001$). The content of monocytes was 3 times lower and reached 1.2 ± 0.14 % ($p \leq 0.001$) in animals of the experimental group, while in clinically healthy was 3.6 ± 0.24 %. The fat content has a certain effect on the caloric content of meat. УДК: 619:616.314:636.8(477.63)